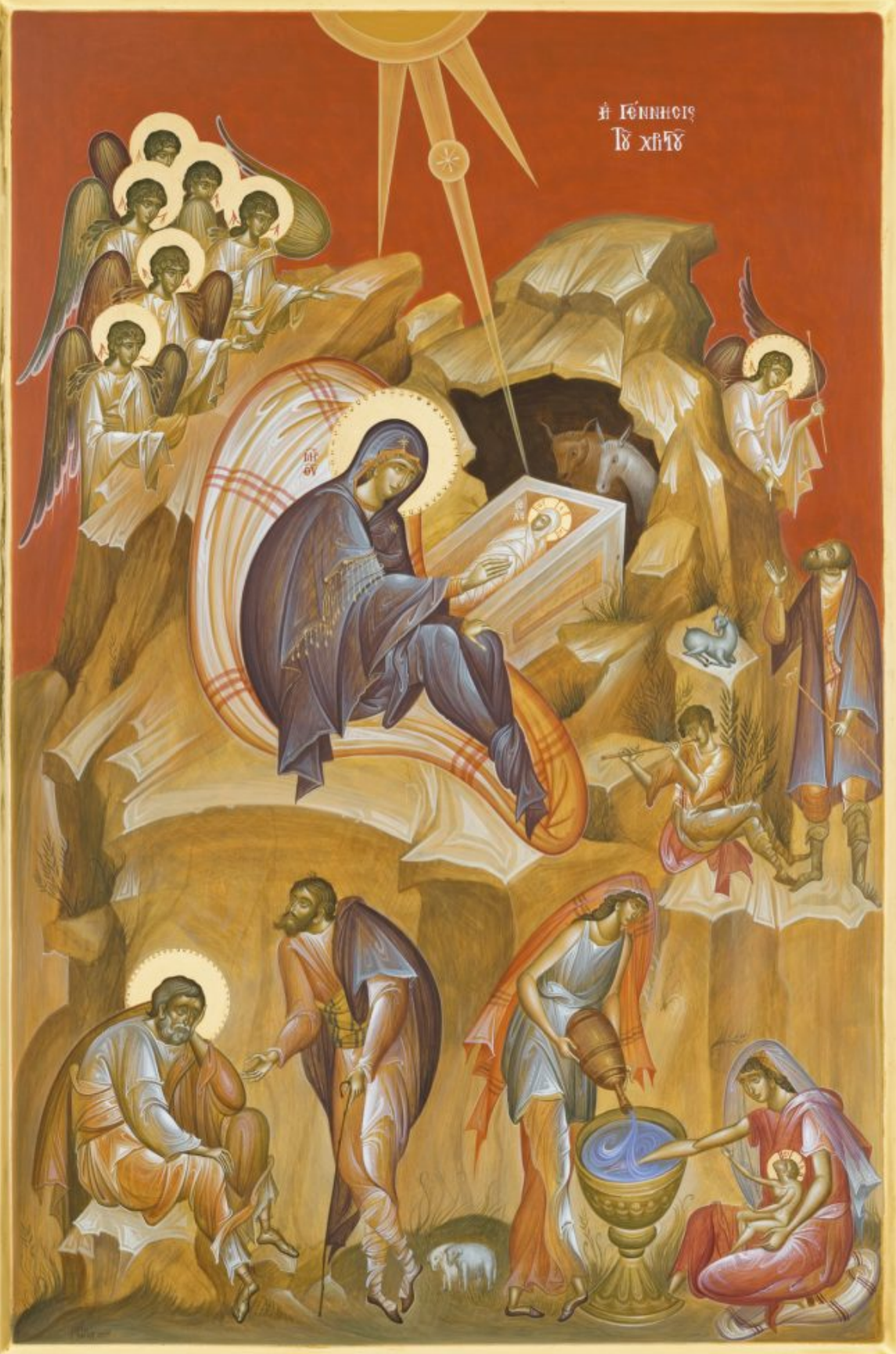

25 Δεκεμβρίου 2023

«Ετοιμάζου Βηθλεέμ, ήνοικται πάσιν η Εδέμ»

Ορθοδοξία / Θεολογία

Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος

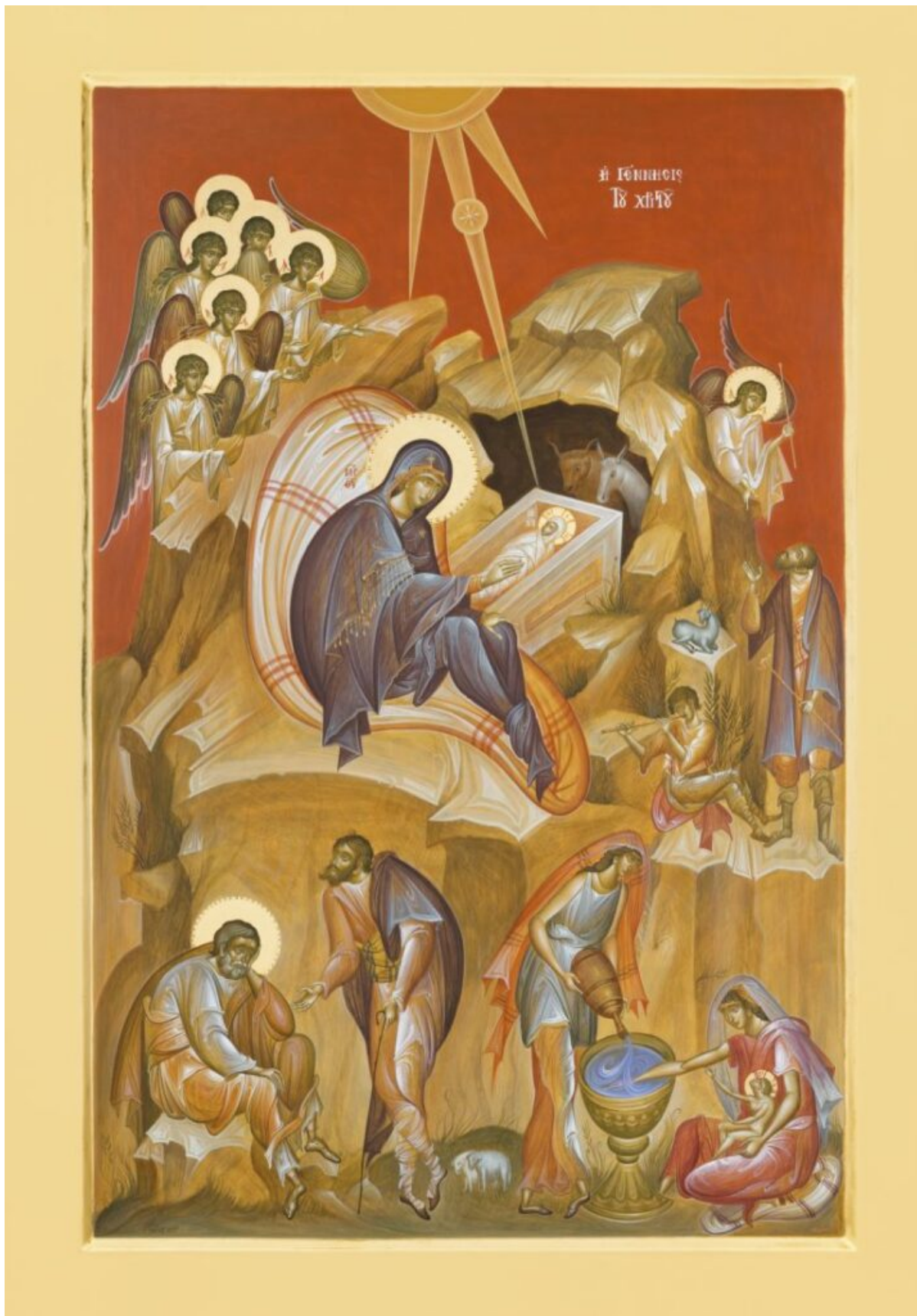
† ΓΕΝΝΗΣΙΣ
ΤΩ ΧΡΙΣΤΩ

ΜΡ
ΘΥ

Η ενανθρώπιση του Θεού είναι το κορυφαίο γεγονός της ανθρώπινης ιστορίας. Είναι η δεύτερη επέμβαση του θείου Δημιουργού στην κτιστή δημιουργία. Η σάρκωση του Λόγου έγινε για την αναδημιουργία του κόσμου, την χριστοποίησή του και εν τέλει την θεοποίησή του.

Ο Θεός δημιούργησε τον κόσμο «καλόν λίαν» (Γεν.1,31), με προεξάρχοντα τον άνθρωπο, ως την κορωνίδα και το επιστέγασμα των κτισμάτων Του. Η θεία δημιουργία, σύμφωνα με του Πατέρες της Εκκλησίας μας, δεν είναι αποτέλεσμα ανάγκης από μέρους του απόλυτα απαθούς Θεού, αλλά για να μοιραστεί τη δική Του μακαριότητα με άλλα όντα και κυρίως τις άυλες αγγελικές δυνάμεις και τον άνθρωπο. Ο κτιστός κόσμος είναι η υπέρτατη έκφραση της αγάπης του Θεού. Ιδιαίτέρως ο άνθρωπος είναι ο αποδέκτης της Θείας αγάπης, διότι αυτός μόνος χαρακτηρίζεται ως υιός Του, έχοντας την υιοθεσία Του, και γι' αυτό υπήρξε καρπός ξεχωριστού τρόπου δημιουργίας, σε σχέση με τα άλλα δημιουργήματα.

Τόσο οι αγγελικές δυνάμεις, όσο και ο άνθρωπος, πλάστηκαν ελεύθερα όντα, δηλαδή πρόσωπα, οι οποίοι, όχι μόνον ήταν συγκεφαλαίωναν την άλογη και απρόσωπη κτίση, αλλά καλούνταν να την «λογοποιήσουν» και να την «προσωποποιήσουν». Όμως η ελεύθερη επιλογή τους να γίνουν φορείς του κακού και αρνητές του θελήματος του Θεού, και να εκπέσουν, έφεραν τρομερή αναστάτωση στον κτιστό κόσμο και ανέστειλαν την προοπτική της θεοποίησής του. Η ανταρσία του Εωσφόρου και των αγγέλων του, και η πτώση του ανθρώπου, υπέταξε όχι μόνο τους ιδίους στη φθορά, αλλά και ολόκληρη την πλάση, η οποία «συστενάζει και συνωδίνει» (Ρωμ.8,22). Οι άνθρωποι «πάντες γαρ ήμαρτον και υστερούνται της δόξης του Θεού» (Ρωμ.3,23), που σημαίνει ότι το φρικτό και μοιραίο γεγονός της πτώσεως απομάκρυνε τον άνθρωπο από Θεό και του στέρησε την υπέρτατη δωρεά της κοινωνίας μαζί Του. Στερημένος της δόξας του Θεού ο πτωτικός άνθρωπος περιέπεσε στην κατάσταση της έσχατης δυστυχίας και κακοδαιμονίας, διότι η ευτυχία και η πηγή των αγαθών είναι μόνον ο «Πατήρ των φώτων» (Ιακ.1,16). Αντίθετα η πηγή της δυστυχίας, της φθοράς και του θανάτου είναι ο διάβολος και η αμαρτία.

Γέννηση του Χριστού, ἔργο Γεωργίου Κόρδη

Παρά την ανταρσία του πλάσματός Του ο Θεός δεν ἄφησε το αγαπημένο Του πλάσμα. Ποιος θα μπορούσε να το σώσει; Ασφαλώς Αυτός που το εἶχε

δημιουργήσει, ο Λόγος Του, δια του Οποίου «πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν» (Ιωάν.1,3). Η προαιώνια Θεία Βουλή είχε αποφασίσει να επιτελέσει τη σωτηρία του ανθρώπου και του κόσμου ο Υιός και Λόγος του Θεού. «Ἰδὼν ὁ Κτίστης ὁλλύμενον, τὸν ἄνθρωπον χειρὶν ὀνόησε, κλίνας οὐρανοὺς κατέρχεται· τοῦτον δὲ ἐκ Παρθένου, θείας ἀγνῆς, ὄλονοι σιοῦται, ἀληθεία σαρκωθεὶς· ὅτι δεδόξασται», τονίζει ο ιερός υμνογράφος των Χριστουγέννων. Ο απόστολος Παῦλος ἔγραψε πως «εν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχαρπαγμὸν ἠγάπησεν ὅτι εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ' εαυτὸν ἐκένωσε μορφῇ δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι ἐρεθὲς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν εαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δε σταυροῦ» (Φιλιπ.2,6-8). Ὑστερα ἀπὸ προετοιμασία πολλῶν αἰώνων «ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου» καὶ «ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υιοθεσίαν ἀπολάβωμεν. . . ὥστε οὐκέτι εἰ δούλος, ἀλλ' υἱὸς καὶ κληρονόμος Θεοῦ διὰ Χριστοῦ» (Γαλ.4,4-7). Ο προαιώνιος Υιός και Λόγος του Θεού «σάρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας» (Ιωάν.1,14).

Ο ἄπειρος Θεός ἐγένετο ἄνθρωπος προκειμένου νὰ λυτρώσῃ τὸν ἄνθρωπο «ἐκ τῆς δουλείας τοῦ ἐχθροῦ». Για νὰ εἶναι «ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρωθεν ἐν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἐχθρὰν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν εαυτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, καὶ ἀποκταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρωθεν ἐν ἐνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἐχθρὰν ἐν αὐτῷ» (Εφ.2.13-16). Στὸ θεανδρικό πρόσωπο τοῦ σαρκωμένου Λόγου ἐγένετο ἡ καταλλαγή μεταξύ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου καὶ ἡ ἄρση τῶν ολέθριων συνεπειῶν τῆς πτώσεως.

Ἡ πρόσληψη τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀπὸ τὸν Λόγο ἀποτελεῖ τὸν μόνον δυνατὸ τρόπο τῆς σωτηρίας μας, διότι αὐτὴ ἀναδημιουργήθηκε στὸ θεανδρικό πρόσωπό Του. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός τονίζει σχετικά πως ὁ Ἐνανθρωπήσας Λόγος τοῦ Θεοῦ «Μεταλαμβάνει τοῦ χειρόνος, τῆς ἡμετέρας φύσεως, ἵνα δι' εαυτοῦ καὶ ἐν εαυτῷ ἀνακαινίσῃ μὲν τὸ κατ' εἰκόνα, καὶ καθ' ὁμοίωσιν, διδάξῃ δε καὶ ἡμᾶς τὴν ἐνάρετον πολιτείαν, ταύτην δι' εαυτοῦ ποιήσας ἡμῖν εὐεπίβατον, καὶ τὴν τῆς ζωῆς κοινωνία ἐλευθερώσῃ τῆς φθοράς, ἀπαρχὴ γενόμενος τῆς ἡμῶν ἀναστάσεως, καὶ τὸ συντριβέν καὶ ἀχρειωθέν σκεῦος ἀνακαινίσῃ, ἵνα τῆς τυραννίδος τοῦ διαβόλου λυτρώσῃται, πρὸς θεογνωσίαν ἡμᾶς καλέσαι, καὶ νευρώσῃ, καὶ παιδεύσῃ δι' ὑπομονῆς καὶ ταπεινώσεως καταπαλαίειν τὸν τύραννον» (Εκδ. Ὁρθ. Πίστεως 4,4.P.G.94,1108C). Ἐπίσης ὁ Μ. Ἀθανάσιος τόνισε πως «Αὐτός ἐστι Θεός σαρκόφορος καὶ ἡμεῖς ἄνθρωποι πνευματοφόροι. . . Αὐτός ὁ ἀληθινός καὶ φύσει Υἱός τοῦ Θεοῦ τοὺς πάντας φορεῖ, ἵνα οἱ πάντες τὸν ἓνα φορέσωμεν Θεόν» (ΒΕΠΕΣ

33,226). Ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης τόνισε πως «Νυν ο επουράνιος και ημίν επουρανίους εποίησεν» (Γρηγ. Νύσσης, P.G.46,681D). Τέλος ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος τονίζει πως «Τόμέν, καταβῆναι δεῖ Θεόν πρός ἡμᾶς, τό δέ, ἡμᾶς ἀναβῆναι, καί οὔτω γενέσθαι κοινωνίαν Θεοῦ πρός ἀνθρώπους, τῆς ἀξίας συγκιρναμένης. Ἔως δ' ἄν ἐκάτερον ἐπί τῆς ἰδίας μένη, τό μέν, περιωπῆς, τό δέ, ταπεινώσεως, ἄμικτος ἢ ἀγαθότης καί τό φιλόανθρωπον ἀκοινωνήτον» (Λογ. εἰς τήν Πεντηκοστήν).

Ἐχουμε λοιπόν μαζί μας τον Εμμανουήλ «ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός» (Ματθ.2,23), που σημαίνει πως από την αγία και ευλογημένη ημέρα της Γεννήσεως του Χριστού ο Θεός είναι μαζί μας «πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ.28,20), προσφέροντας την υπέρτατη δωρεά της απολυτρώσεως σε ὅσους την αποζητούν με ταπείνωση και ειλικρίνεια. Τα ερεβώδη σκότη της προχριστιανικῆς εφιαλτικῆς περιόδου τα διάλυσε ο νοητός Ἡλιος της Δικαιοσύνης, ο οποίος είναι «τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον» (Ιωάν.1,9). Ο αντίδικος διάβολος νικήθηκε κατὰ κράτος και το ἔργο του συντρίφτηκε. Κατὰ συνέπεια δε δικαιολογείται στους πιστούς κανενός είδους κατήφεια και απαισιοδοξία, διότι μας χαρίστηκε και πάλι η Εδέμ, την οποία είχαμε απολέσει. Τώρα ἔχουμε ανάμεσά μας «Παιδίον νέον τον προαιώνων Θεόν», το Οποίο μας ανέσυρε από την άβυσσο της απώλειας και μας προορίζει να γίνουμε κατὰ χάριν θεοί, σύνθρονοι της αρρήτου μεγαλειότητος Του! Δόξα σ' Αυτόν!

MISSING_ARG_ACCESS_TOKEN